

Mestna občina Novo mesto

Župan

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 244, faks: 07 / 39 39 269
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 354-54/2013 (2002)
Datum: 30.10.2013

**OBČINSKI SVET
MESTNE OBČINE NOVO MESTO**

ZADEVA: PREDLOG Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto

Namen: Seznanitev z odlokom in soglašanje z nalogami občine

Pravna podlaga:

- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št.: 39/2006-UPB1, 49/2006-ZMetD, 66/2006 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/2006 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 108/2009-ZPNačrt-A, 48/2012, 57/2012, 97/2012 Odl.US: U-I-88/10-11)
- Uredba o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št.: 9/2011)
- Direktiva 2008/50/ES

Poročevalec: mag. Jože KOBE

Obrazložitev: V prilogi

Predlog sklepov:

Sklepa

1. Občinski svet Mestne občine Novo mesto se je seznanil s predlogom Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto, ki ga je pripravilo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje v sodelovanju z občinsko upravo Mestne občine Novo mesto, št. 007-632/2012 z dne 1.10.2013.

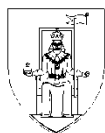
2. Občinski svet Mestne občine Novo mesto soglaša z nalogami občine, kot izhaja iz predloga Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto iz prejšnje točke.

Ž U P A N

Alojzij MUHIČ

PRILOGA:

- Obrazložitev in Predlog Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto

Mestna občina Novo mesto

**Občinska uprava
Urad za gospodarske javne
službe, okolje in promet**

Seidlova c.1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 202, faks: 07 / 39 39 320
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 354-54/2012 (2002)
Datum: 30.10.2013

OBČINSKI SVET

MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Zadeva: Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto

Namen: Seznanitev z odlokom in soglašanje z nalogami občine

1. UVOD

Vlada Republike Slovenije je na območju Slovenije v občinah, kjer je evidentirano preseganje mejne vrednosti onesnaževanja v zraku pripravila predloge odlokov o načrtu za kakovosti zraka. Navedeni odlok je bil pripravljen tudi za območje Mestne občine Novo mesto, pri čemer je Mestna občina Novo mesto v postopku priprave sodelovala z podajanjem predlogov in pripomb na prvotne osnutke odloka.

2. OBRAZLOŽITEV

Na območju Mestne občine Novo mesto je ugotovljeno prekoračenje dnevnih mejnih vrednosti na podlagi meritve delcev PM10 na stalnem mestnem merilnem mestu Novo mesto znotraj območja kakovosti SI3. Meritve so vzpostavljene od leta 2010. Pred letom 2010 je bilo območje Novega mesta obravnavano v ocenah onesnaženosti zraka s PM10 kot območje, kjer občasno prihaja do prekoračitev, izvedene so bile tudi meritve z mobilnimi merilnimi postajami, ki niso dale posebnih ugotovitev. Za območje Novega mesta doslej niso bile izvedene meritve, ki bi omogočale modeliranje onesnaženja, izvedene niso bile analize opredelitve virov delcem PM10, niti njihova kemijska analiza.

Direktiva 2008/50/ES določa obveznost priprave načrtov za kakovost zraka (v nadaljnjem besedilu: načrt) na območjih, kjer so mejne vrednosti onesnaževanja v zraku presežene. Načrt vsebuje več ukrepov, ki so: spodbujanje učinkovite rabe energije in obnovljivih virov

energije (daljinsko ogrevanje, zamenjava kurilnih naprav, toplotna izolacija stavb, boljše posluževanje kurilnih naprav ipd.), promet (spodbujanje javnega potniškega prometa in nemotoriziranih oblik prometa, umirjanje prometa, zmanjševanje emisij delcev zaradi soljenja in posipanja cest, izdelava in izvajanje mobilnostnih načrtov), druga področja (predlogi ukrepov gospodarstva za zmanjšanje njegovih emisij). Načrt je narejen za triletno obdobje, cilj njegove uresničitve pa je bistveno izboljšanje kakovosti zunanjega zraka. Če ne bo dosežen končni cilj, to je skladnost z Direktivo 2008/50/ES, bo načrt spremenjen.

Načrt za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto je pripravilo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje - Direktorat za okolje ter Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo v sodelovanju z Eko skladom, Gospodarsko zbornico Slovenije ter Ministrstvom za infrastrukturo in prostor (Direktorat za promet in Direktorat za energijo). Mestna občina Novo mesto je sodelovala pri pripravi tega odloka s pripombami na osnutek. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje in Vlada RS v času priprave osnutka in predloga odloka za območje Novega mesta nista razpolagali s tehtnimi podatki glede virov onesnaženja niti njihova kemijska analiza; doslej niso bile izvedene meritve, ki bi omogočale modeliranje onesnaženja.

Zato je občinska uprava ob upoštevanju javno dostopnih podatkov sama proučila značilnosti onesnaženja zraka s PM10. Ključne ugotovitve so naslednje:

Za leto 2006 so bile ocenjene skupne emisije na območju MO Novo mesto na 290 ton PM10. Ocena izhaja iz poročila »Ocena onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi, delci PM10, ogljikovim monoksidom, benzenom, težkimi kovinami (Pb, As, Cd, Ni) in policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki (PAH) v Sloveniji za obdobje 2005-2009.«

Podrobnejša je ocena za leto 2010 in sicer 122 ton PM10. Ocena je dana v Poročilu o stanju okolja v Mestni občini Novo mesto (BOSON d.o.o., julij 2012).

Konec leta 2010 je industrijski obrat URSA d.o.o. z vgradnjo mokrega filtra zmanjšal emisijo PM10 iz 79,9 tone na 5,2 tone letno. S tem je mogoče oceniti, da je od leta 2011 naprej emisija PM10 padla iz 122 ton na 47 ton, kar je zmanjšanje za skoraj 60%. Ocene emisij PM10 so bile v navedenem Poročilu o stanju okolja v Mestni občini Novo mesto za emisije celotnega prahu industrije, gospodinjstva in ogrevanja povzete po oceni emisij v Energetskem konceptu Mestne občine Novo mesto izdelan v letu 2008, ocenjene za leto 2007. Ocenjeno je bilo, da do leta 2010 ni prišlo do bistvenih sprememb, emisije prometa pa je izračunal izdelovalec Poročila o

stanju okolja na emisijskih faktorjih, ki jih je povzel po tuji literaturi oz. po podobnih faktorjih, kot so jih vzeli tudi pripravljavci Operativnega programa doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunanjega zraka (MKO). V tem primeru znaša faktor za PM10 (osebno vozilo na dizel) 66,91 g/GJ porabljene energije. Osnove za izračun so bile naslednje:

- število registriranih vozil v MO NM,
- povprečno število prevoženih km,
- razmerje med dizelskimi in bencinskimi motorji,
- povprečna poraba vozil na km.

Tako je ocenjena vrednost emisije prometa v letu 2010 na 26,5 tone.

Februarja 2012 je bilo po naročilu Direkcije RS za ceste izdelano dopolnjeno Okoljsko poročilo za 3. razvojno os jug (Aquarius d.o.o.), v katerem je emisija onesnaženosti zraka z delci PM10 zaradi prometa ocenjena računsko na podlagi prometnih podatkov za celotno obstoječe cestno omrežje v letu 2015 in na podlagi podatkov prometne študije in strokovnih podlag za državni prostorski načrt državnih cest 3. razvojne osi – jug tudi za plansko obdobje do leta 2035. Emisije onesnaževal so bile določene računsko po metodologiji HBEFA, kakovost zraka pa ocenjena po metodologiji MLuSO2. Pri izračunu emisije onesnaževal in njihove koncentracije so bila upoštevana naslednja izhodišča:

- gostota prometa in struktura vozil po strokovnih podlagah za državni prostorski načrt 3. Osi – jug na obravnavanih cestah v letih 2015 in 2035,
- lega prometnic v prostoru po podatkih BCP – DRSC in strokovnih podlagah državnega prostorskega načrta,
- emisijski faktorji povzeti po HBEFA ob upoštevanju predvidenega zmanjšanja emisij motornih vozil v prihodnosti,
- vpliv prometa na kakovost zraka je ocenjen na podlagi MLuS na podlagi ocene pričakovanega števila preseganja mejne dnevne koncentracije PM10 v različnih oddaljenostih od ceste, pri čemer je upoštevana povprečna hitrost vetra.

Na podlagi tako določenih izhodišč je bila računsko ocenjena emisija PM10 v letu 2015 na širšem vplivnem območju državne ceste 3. razvojne osi – jug, to je območje 25,5 x 25,5 km² med točko (498000, 61000) na JZ in točko (523500, 86000) na SV v Gauss-Krögerjevih koordinatah. V območju je kot vir emisije računat promet na 433,4 km cest, za leto 2035 pa z vključenimi novogradnjami na 490,8 km cest. Za tako območje je računsko določena ocena, da je na obstoječem cestnem omrežju v

letu 2015 emisija 5,35 ton prašnih delcev, v letu 2035 pa z izvedbo načrtovanih novih državnih cest 8,6 ton prašnih delcev PM10. Izračunana je bila tudi varianta emisije PM10 v letu 2035 brez novogradenj cest, ki bi dosegla 8,3 tone.

Glede na dosedanje različne vire ocen emisij PM10 je metodološko sicer nepopolno, a kljub temu edino referenčno, mogoče oceniti, da je izhodiščno stanje emisij PM10 (od leta 2010 – 2015 brez upoštevanja trendov) naslednje:

Vir emisije	Emisija PM 10 v t/a	opombe
Industrija*	9,2	*od vključno 2011 naprej
Promet**	5,3	** izračun 2012
Gospodinjstva – ogrevanje	20,4	*ocena 2008
Drugi viri	0,4	* ocena 2008
SKUPAJ	35,3	

Pomembna je tudi ocena letnih emisij PM10 glede na vrsto energenta in vrsto porabnikov toplote.

Tako je struktura emisije v kategoriji gospodinjstva – ogrevanje po oceni energetskega koncepta Mestne občine Novo mesto iz leta 2008 naslednja:

Vir emisije za proizvodnjo toplote v občini	Emisija PM 10 v t/a
premog	0,20
les	18,70
ELKO – tekoče gorivo	2,00
Zemeljski plin	0,00
UNP	0,00
SKUPAJ	21,0

Vir emisije za proizvodnjo toplote v občini	Emisija PM 10 v t/a
stanovanja	20,4
javni objekti	0,1

ostala poraba	1,6
industrija	0,1
SKUPAJ	21,0

Glede na navedene podatke je občinska uprava v postopku priprave predloga uredbe zasledovala naslednja izhodišča za določitev ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM10:

V Novem mestu je ne glede na metodološke nepopolnosti mogoče ugotoviti trend upadanja emisij in sicer iz ocene 290 ton v letu 2006, na 122 ton v letu 2010 in od leta 2011 naprej na 35,3 tone. Kljub temu zaradi kotlinske lege mesta Novo mesto, kjer se izvaja edina stalna meritev onesnaženosti, prihaja do prekoračitve dnevniških mejnih vrednosti PM10. Prekoračitve so časovno vezane na hladnejši del leta, ogrevalno sezono. Značilne so jutranje in večerne prekoračitve, ki pa niso značilno povezane glede na dela proste dneve ali delovnike, ko prihaja do značilno visokih razlik prometnih obremenitev.

Občinska uprava je zato pri pripravi predloga uredbe zasledovala naslednje cilje:

1. Prioritetne ukrepe je treba izvajati na področjih, kjer je pričakovati najbolj učinkovito zmanjšanje emisij ob vzdržni rabi javnih in zasebnih finančnih virov.
2. Ključni ukrep naj bo vzpodbujanje priključevanja in nadaljnje gradnje javnega plinovodnega omrežja, ki ga s koncesijo zagotavlja Mestna občina Novo mesto. Republika Slovenija naj zagotovi sofinanciranje iz državnega vira pri prehodih iz zastarelih kurilnih naprav na zemeljski plin v območju plinovodne mreže.

3. CILJI IN NAČELA ODLOKA

Cilj predlaganega akta je sprejeti načrt za kakovost zraka, kot ga je pripravilo pristojno ministrstvo, kot to določa Direktiva 2008/50/ES. Mestna občina Novo mesto se preko Občinskega sveta s predlogom odloka samo seznaja, sprejela pa ga bo Vlada Republike Slovenije.

4. OCENA FINANČNIH IN DRUGIH POSLEDIC, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ODLOKA

Sprejetje triletnega Načrta za Mestno občino Novo mesto ne predstavlja neposredne finančne posledice. Po zagotovilih pripravljavcev vladne uredbe posrednih finančnih

posledic izvajanja odloka predvsem zaradi pomanjkljivih evidenc na področju malih kurilnih naprav (evidence se bodo končno vzpostavile v enem letu) ni možno natančno določiti, tudi zaradi tega ne, ker emisije iz malih kurilnih naprav predstavljajo do dve tretjini virov.

Bo pa na podlagi sprejetega Načrta Vlada RS v roku največ treh mesecev pripravila Podrobnejši program ukrepov zmanjševanja onesnaženosti z delci PM10 se pripravlja za leta 2014, 2015 in 2016. Podrobnejši program ukrepov bo usklajevan z občino, imel pa bo tudi finančne posledice za proračun občine. Finančne posledice načrta bodo konkretizirane šele s sprejetjem podrobnejših programov ukrepov, prav tako delitev stroškov. Podrobnejši program ukrepov sprejme Vlada, sredstva za njegovo izvajanje zagotovi ministrstvo pristojno za okolje v okviru svojega finančnega načrta. Država in občina bosta v roku treh mesecev po sprejetju odloka skupaj dogovorila prednostne ukrepe, ki se bodo izvajali v naslednjem letu. Predvideva se, da se bodo v prvem podrobnejšem programu zaradi gospodarske krize izvajali predvsem ukrepi, ki zahtevajo minimalne finančne vložke in čim bolj izboljšajo kakovost zraka.

Večina sredstev, razen tistih, ki imajo neposredne finančne posledice (program za analizo vzrokov onesnaženosti za ARSO in ureditev evidenc malih kurilnih naprav), se načrtuje s črpanjem kohezijskih skladov naslednji finančni perspektivi, tako, da bosta proračun države in občine čim manj obremenjena.

5. PREDLOG ZA ODLOČANJE

Občinskemu svetu Mestne občine Novo mesto predlagamo, da po obravnavi predloga odloka na svoji seji sprejme naslednje sklepe:

1. Občinski svet Mestne občine Novo mesto se je seznanil s predlogom Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto, ki ga je pripravilo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje v sodelovanju z občinsko upravo Mestne občine Novo mesto, št. 007-632/2012 z dne 1.10.2013.
2. Občinski svet Mestne občine Novo mesto soglaša z nalogami občine, kot izhaja iz predloga Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto iz prejšnje točke.

Ta sklep začne veljati naslednji dan po sprejemu na Občinskem svetu Mestne občine Novo mesto.

Pripravila:

Anja DRAGAN, univ. dipl. prav.
višja svetovalka za GJS

Izidor JERALA, univ.dipl.inž.kraj.arh.,
podsekretar za prostorsko načrtovanje,
URAD ZA PROSTOR

mag. Jože KOBE,
VODJA URADA

Urška BAN,
v. d. DIREKTORJA OBČINSKE UPRAVE

PRILOGA:

Predlog Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto

Številka: 007-632/2012	
Ljubljana, 1.10.2013	
EVA 2012-2330-0272	
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si	
ZADEVA: Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto – predlog za obravnavo	
1. Predlog sklepov vlade:	
Na podlagi prvega odstavka 24. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12) in za izvajanje prvega odstavka 15. člena Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela	
SKLEP:	
Vlada Republike Slovenije je sprejela Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.	
Tanja Šarabon GENERALNA SEKRETARKA	
PREJEMNIKI: – Ministrstvo za kmetijstvo in okolje – Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo – Ministrstvo za infrastrukturo in prostor – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo – Ministrstvo za finance – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo	
2.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:	
– Branko Ravnik, v. d. generalnega direktorja Direktorata za okolje, – Uroš Vajgl, vodja Sektorja za okolje in podnebne spremembe, – mag. Jože Jurša, sekretar.	
2.b Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:	
/	
3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu:	DA

4.a Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov:

/

4.b Predlog za skrajšanje poslovnih rokov z obrazložitvijo razlogov:

/

5. Kratek povzetek gradiva

Direktiva 2008/50/ES določa obveznost priprave načrtov za kakovost zraka (v nadaljnjem besedilu: načrt) na območjih, kjer so mejne vrednosti onesnaževal v zraku presežene. Načrte je treba sprejeti in poslati Komisiji v dveh letih po letu, v katerem je bilo ugotovljeno preseganje mejnih vrednosti. Komisija je sprožila poizvedovalni postopek glede preseganja mejnih vrednosti za delce PM₁₀ in priprave ustreznih načrtov, saj preseganje mejnih vrednosti za delce PM₁₀ v Sloveniji ugotavljamo vse od začetka sistematičnih meritev leta 2002. Ob morebitni obsodbi nam grozi kazen v višini nekaj 10.000 EUR na dan.

Načrt vsebuje več kakor 40 ukrepov, ki so razvrščeni v tri stebre:

- spodbujanje učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije (daljinsko ogrevanje, zamenjava kurilnih naprav, toplotna izolacija stavb, boljše posluževanje kurilnih naprav ipd.),
- promet (spodbujanje javnega potniškega prometa in nemotoriziranih oblik prometa, umirjanje prometa, zmanjševanje emisij delcev zaradi soljenja in posipanja cest, izdelava in izvajanje mobilnostnih načrtov),
- druga področja (predlogi ukrepov gospodarstva za zmanjšanje njegovih emisij).

Načrt se na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije ter prometa v veliki večini dopolnjuje z blaženjem podnebnih sprememb, kar pomeni, da bo izvajanje ukrepov iz tega načrta pozitivno vplivala na blaženje podnebnih sprememb.

Načrt je narejen za triletno obdobje, cilj njegove uresničitve pa je bistveno izboljšanje kakovosti zunanjega zraka. Če ne bo dosežen končni cilj, to je skladnost z Direktivo 2008/50/ES, bo načrt spremenjen.

Na podlagi strokovnih podlag iz programa za spremljanje učinkov izvajanja, ki je sestavni del načrta, bo pri spremembah odloka predvidoma v letu 2016 v skladu z načelom sorazmernosti upoštevana tudi možnost zaostritve mejnih emisijskih vrednosti za industrijske onesnaževalce.

Načrt za kakovost zraka za Mestno občino Novo mesto je pripravila delovna skupina, v kateri so sodelovali predstavniki Mestne občine Novo mesto, Eko sklada, Gospodarske zbornice Slovenije, Ministrstva za kmetijstvo in okolje (Direktorat za okolje ter Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo) ter Ministrstva za infrastrukturo in prostor (Direktorat za promet in Direktorat za energijo).

6. Presoja posledic

a)

na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih

DA

b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	DA
e)	na socialno področje	NE
f)	na dokumenta razvojnega načrtovanja: - na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, - na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR

I. Neposredne finančne posledice:

Neposredne finančne posledice sprejetja tega odloka bodo nastale z izvajanjem programa za analizo vzrokov onesnaženosti in spremljanje učinkov ukrepov. Program pripravi v skladu s sedmim členom tega odloka ARSO takoj po sprejetju tega odloka na Vladi. Agencija v skladu z istim členom pripravi letno poročilo o izvajanju programa do 31. marca za preteklo leto. Skupne neposredne finančne posledice iz naslova analize vzrokov onesnaženja so 120.000 EUR. Za ta namen je podpisana pogodba glede modeliranja zunanjega zraka. Na tej postavki so zagotovljena sredstva za ocenjevanja zunanjega zraka oz. monitoringa v višini 30.000 EUR. Za vzpostavitev emisijskih evidenc se bodo ob pripravi spremembe proračuna za leto 2014 na PP 245810 zagotovila dodatno potrebna sredstva v višini 90.000 EUR. Rezultati Programa za analizo vzrokov onesnaženosti in spremljanje učinkov ukrepov se bodo uporabili za spremembe in dopolnitev tega odloka.

Ukrep se izvaja v času izvajanja tega odloka.

Prav tako bodo neposredne finančne posledice nastale z izvajanjem ukrepa Natančna evidenca malih kurilnih naprav.

Izvajalci dimnikarske javne službe bodo vzpostavili in posredovali evidence kurilnih naprav in izmerjenih vrednostih emisij dimnih plinov (vrsta, tip, starost, moč kurilne naprave, rezultati meritev dimnih plinov, vrsta goriva, vlažnost drv, ...). V ta namen ministrstvo, pristojno za okolje, zagotovi ustrezne enotne obrazce in programsko opremo ter določi skrbnika evidenc, ki se bodo vzpostavile za celotno Slovenijo. Država izvede povezljivost evidenc o nepremičninah Geodetske uprave Republike Slovenije ter evidenc o energetskih izkaznicah stavb. Ukrep se izvede v proračunskem letu 2013, finančna sredstva v višini 60.000 EUR so zagotovljena v finančnem načrtu MKO na PP 130023. Gre za izvajanje že obstoječih pogodb.

II. Posredne finančne posledice:

Izvajanje Odloka o načrtu za kakovost zunanjega zraka na območju mestne občine Novo mesto zahteva dodatne spodbujevalne ukrepe, predvsem na področju učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in trajnostne mobilnosti.

Posrednih finančnih posledic izvajanja odloka predvsem zaradi pomanjkljivih evidenc na področju malih kurilnih naprav (evidence se bodo končno vzpostavile v enem letu) ni možno natančno določiti, tudi zaradi tega ne, ker emisije iz malih kurilnih naprav predstavljajo do dve tretjini virov.

Načrt je izdelan za triletno obdobje in se bo uresničeval s podrobnejšimi programi ukrepov, ki bodo usklajeni z lokalnimi skupnostmi. Finančne posledice načrta bodo konkretizirane šele s sprejetjem podrobnejših programov ukrepov, prav tako delitev stroškov. Podrobnejši program ukrepov sprejme Vlada, sredstva za njegovo izvajanje zagotovi ministrstvo pristojno za okolje v okviru svojega finančnega načrta. Po tem odloku je določeno, da bosta država in občina v roku treh mesecev po sprejetju odloka skupaj dogovorila prednostne ukrepe, ki se bodo izvajali v naslednjem letu. Predvideva se, da se bodo v prvem podrobnejšem programu zaradi gospodarske krize izvajali predvsem ukrepi, ki zahtevajo minimalne finančne vložke in čimbolj izboljšajo kakovost zraka.

Večina sredstev, razen tistih, ki imajo neposredne finančne posledice (program za analizo vzrokov onesnaženosti za ARSO in ureditev evidenc malih kurilnih naprav), se načrtuje s črpanjem kohezijskih skladov naslednji finančni perspektivi, tako, da bosta proračun države in občine čim manj obremenjena.

Posebej je treba poudariti, da je sprejetje odlokov nujno zaradi odprave kršitev Direktive 2008/50/ES o čistejšem zraku za Evropo. Republika Slovenija krši omenjeno Direktivo v dveh ozirih, in sicer tako, da ni pripravila še nobenega načrta za kakovost zraka na območjih kjer so presežene mejne vrednosti za PM10 (23. člen Direktive) in tudi tako, da ni uspela zmanjšati vrednosti PM10 na mejno vrednost (13. člen Direktive). Odpravo prve kršitve lahko RS doseže v relativno kratkem času, odpravo druge kršitve tj. zmanjšati delce PM10 v zraku tako, da bodo vrednosti skladne z mejnimi pa zahteva sprejetje ustreznih ukrepov, ki bodo vplivali tako na državni kot na občinski proračun. Opozoriti velja tudi, da je sprejetje odloka v najkrajšem možnem času nujno tudi zato, ker je Slovenija edina država v EU, ki še ni sprejela nobenega načrta za kakovost zraka, čeprav je imela na voljo skoraj deset let, in obstaja realna možnost, da bo Slovenija, če ne pošlje Komisiji vseh sedem načrtov, ki jih mora sprejeti Vlada v nekaj mesecih, plačevala kazen do nekaj 10.000 eur dnevno (za vso obdobje kršitve). Prav tako je nujno, da se načrt uresniči v treh letih, s čimer se odpravi kršitev 13. člena Direktive 2008/50/ES, namreč, da onesnaženost zraka na degradiranem območju postane skladna z zahtevami navedene direktive. Edino smotno je, da se finančna sredstva, ki bi se namenila za plačevanja dnevnih kazni, uporabijo za izvajanje ukrepov, ki imajo poleg tega pozitivne sinergijske učinke na blaženje podnebnih sprememb, zdravje ljudi, zagon gospodarstva, prometno varnost, zmanjšanje obremenjenosti s hrupom ipd.

V zvezi s posledicami za gospodarstvo, je treba poudariti, da so ukrepi, ki jih izvaja gospodarstvo, dogovorjeni in usklajeni z gospodarskimi subjekti, saj je načrt, v delu, ki ga izvaja gospodarstvo, izdelan preko območne gospodarske zbornice. Gospodarstvo je na področju kakovosti zraka že dalo znaten prispevek s prilagoditvijo tehnologije na BAT standarde, zato so ukrepi v odloku usmerjeni na malenkostne izboljšave opravljanja dejavnosti. Velja poudariti, da nismo izkoristili možnosti zaostritve mejnih emisijskih vrednosti za industrijo, kot jo sicer omogoča Zakon o varstvu okolja. Ta opcija bo postala aktualna, če bomo s sprejemom načrta kakor tudi njegovim kasnejšim izvajanjem odlašali in tako ne bomo dosegli ustreznega zboljšanja kakovosti zraka.

Izvajanje načrta bo imelo za gospodarstvo pozitivne učinke, zlasti zato, ker bodo finančni viri iz kohezijskih sredstev uporabljeni preko gospodarskih subjektov na različnih področjih, kot so: za gradbeništvo preko energetske sanacije stavb in širitve daljinskega ogrevanja, širitve omrežja za oskrbo z zemeljskim plinom, vzpostavitev novih mikro sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso; za promet širitev in dogradnja mestnega

potniškega prometa, obnova voznega parka mestnega potniškega prometa in komunalnih vozil itd.

V zvezi s tem se v okviru načrtovanja uporabe kohezijskih sredstev za navedena področja sredstva že načrtujejo, k temu pa bodo še načrtovana dodatna sredstva iz naslova kakovosti zraka.

Velik del ukrepov v načrtu je takšne narave, da zahtevajo minimalne finančne vloške, imajo pa velike učinke na izboljšanje kakovosti zraka. Gre predvsem za usklajene ukrepe na področju ozaveščanja, izobraževanja in komuniciranja. V tem smislu bosta država in občina delovali usklajeno, dogovorjeno pa je, da bodo pri tem sodelovale tudi organizacije civilne družbe.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javna finančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
Ministrstvo za kmetijstvo in okolje Opomba: znesek je predviden za naloge iz vseh sedmih načrtov kakovosti zraka, ki bodo sprejeti v Sloveniji (Zasavske občine, Ljubljana, Maribor, Celje, Murska Sobota, Kranj, Novo mesto)	NRP 2330-13-0006	130023	60.000	

		NRP 2523-11-0014		
Agencija Republike	245810	30.000	90.000	
Skupaj za				
II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:				
sedmih letov kajnovišči zneski bodo sprejeti	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
Sloveniji				
(Zasavske				
občine,				
Ljubljana,				
SKOPAJ:				
II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:				
mesto)				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	

SKUPAJ:		

/OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu
V povezavi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in/ali občinskih proračunov
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih/projektih sprejetih proračunov
- obveznosti za druga javno finančna sredstva (ostali viri), ki niso načrtovani na ukrepih/projektih sprejetih proračunov

II. Finančne posledice, ki so načrtovane za državni proračun
Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

- **II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:**
Navede se proračunski uporabnik, ki financira projekt oz. ukrep; projekt oziroma ukrep, skozi katerega se bodo realizirali cilji vladnega gradiva ter proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b.). V primeru uvrstitve novega projekta oziroma ukrepa v Načrt razvojnih programov se navede:

- proračunskega uporabnika, ki bo financiral nov projekt oziroma ukrep;
- projekt oziroma ukrep, skozi katerega se bodo realizirali cilji vladnega gradiva ter
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, ki bodo financirale nov projekt oziroma ukrep je potrebno izpolniti tudi točko II.b., saj je za nov projekt oziroma ukrep možno zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo iz proračunskih postavk, ki financirajo že sprejete oz. veljavne projekte in ukrepe.

- **II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:**
Navede se proračunskega uporabnika, sprejete (veljavne) ukrepe oziroma projekte, ki jih proračunski uporabnik izvaja ter proračunske postavke pripadajoče navedenemu proračunskemu uporabniku in so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov, in iz katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti na obstoječih projektih oziroma ukrepih in/ali novih projektih oziroma ukrepih navedenimi v točki II.a.

- **II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:**
V kolikor se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili na načine določene v točkah II.a. in II.b. je možno povečanje odhodkov in izdatkov proračuna na podlagi določil zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. iz naslova priliva namenskih sredstev EU). Ukrepanje v primeru zmanjšanja prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna./

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, nižjih od 40 000 EUR

8. Predstavitev sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja		DA
Datum objave: 3. 1. 2013 V razpravo so bili vključeni : — nevladne organizacije, — predstavniki zainteresirane javnosti , — predstavniki strokovne javnosti, — gospodarstvo, — občine. Mnenja, predloge, pripombe so podali: — KS Ločna Mačkovec, — Obrtno podjetniška zbornica – sekcija dimnikarjev. Upoštevani so bili: Večinoma so bili upoštevani pripombe in predlogi glede: - Bistvena odprta vprašanja: KS Ločna Mačkovec predlaga, da se odlok dopolni tako, da se prepreči kakršen koli poseg v prostor, ki bi prispeval k povečanju onesnaženja s PM10, vključno z izvedbo uredbe o DPN za državno cesto med avtocesto A2 Ljubljana Obrežje pri Novem mestu do priključka Maline. Predlog ni bil sprejet, izboljšano analizo stanja pa je obravnavan v šestem členu tega odloka. Predlogi Obrtno podjetniške zbornice se bodo urejali v okviru področnih predpisov. Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o varstvu okolja, kar je razvidno iz predloga predpisa./		
9. Predstavitev medresorskega usklajevanja		
/Gradivo je bilo poslano v medresorsko usklajevanje: – Ministrstvu za infrastrukturo in promet, – Ministrstvu za pravosodje in javno upravo – Ministrstvu za finance, – Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, – Službi Vlade RS za zakonodajo.		
/Datum pošiljanja: /		
/Gradivo je usklajeno:	v celoti / v pretežni meri / delno	
	Bistvena odprta vprašanja:	
	- ... -	
Priložiti mnenja organov, s katerimi gradivo ni usklajeno/		
10. Gradivo je lektorirano		DA
11. Zahteva predlagatelja za		
a)	obravnavo neusklajenega gradiva	NE

b)	za nujnost obravnave	NE
c)	obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti	NE
12. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti		DA
13. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade		DA
14. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. ... z dne ...		

Mag. Dejan ŽIDAN
MINISTER

Na podlagi prvega odstavka 24. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US in 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12) in za izvajanje prvega odstavka 15. člena Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11) izdaja Vlada Republike Slovenije

Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto

1. člen (namen)

Ta odlok določa:

- območje izvajanja ukrepov, ki je s Sklepom o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 58/11) opredeljeno kot podobmočje z oznako SI21 in je na podlagi Odredbe o določitvi območja in razvrstitvi območij, aglomeracij in podobmočij glede na onesnaženost zraka (Uradni list RS, št. 50/11) zaradi čezmerne onesnaženosti zunanjega zraka (v nadaljnjem besedilu: zrak) z delci PM_{10} uvrščeno v razred največje obremenjenosti,
- ukrepe za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM_{10} za doseganje skladnosti z mejnimi vrednostmi za PM_{10} s ciljem zmanjšati škodljive vplive na zdravje in okolje,
- spremljanje učinkov izvajanja, noveliranje in čas izvajanja ukrepov iz prejšnje alineje,
- odgovorne organe za pripravo in izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka, vključno z nalogami občine in države, obveznostmi povzročiteljev obremenitve, obveznostmi izvajalcev javnih služb varstva okolja ter oseb, ki izvajajo dejavnosti varstva okolja,
- podrobnejši program ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM_{10} (v nadaljnjem besedilu: podrobnejši program ukrepov),
- program za analizo vzrokov onesnaženosti, spremljanje učinkov ukrepov in podporo novelaciji načrta.
-

2. člen (določitev območja največje obremenjenosti)

Območje največje obremenjenosti z delci PM_{10} je območje Mestne občine Novo mesto (v nadaljnjem besedilu: občina).

3. člen (opis onesnaženja in ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti)

(1) Opis območja čezmerne onesnaženosti, analiza stanja onesnaženosti, viri onesnaževanja, vpliv virov onesnaževanja, ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti, odgovorni organi za izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka, vključno z nalogami občine in države, obveznosti povzročiteljev obremenitve, obveznosti izvajalcev javnih služb varstva okolja ter oseb, ki izvajajo dejavnosti varstva okolja, so določeni v prilogi, ki je sestavni del tega odloka.

(2) Pri intenzivnosti izvajanja posameznih ukrepov se upošteva tudi njihov prispevek k zmanjševanju onesnaženosti z delci $PM_{2,5}$ in drugimi onesnaževali zunanjega zraka, zmanjševanju lokalne obremenjenosti s hrupom ter sinergije z zmanjševanjem izpuustov toplogrednih plinov.

4. člen

(spodbude države in občine)

(1) Investicijski projekti gospodinjstev zamenjave kotlov na vse vrste goriv z novimi napravami za ogrevanje stavb ter obnova posameznih elementov ali celotnega zunanjšega ovoja stavb, ki jih spodbuja Eko sklad j.s. in veliki zavezanci z nepovratnimi sredstvi na podlagi predpisa, ki ureja zagotavljanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih (v nadaljnjem besedilu: subvencije), se lahko spodbujajo z dodatnimi subvencijami države in občine.

(2) Upravičenci do spodbud za zamenjavo kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli na lesno biomaso in vgradnjo toplotnih črpalk za ogrevanje stavb iz predpisa, ki ureja spodbujanje učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije in predpisa, ki ureja zagotavljanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih, do teh spodbud niso upravičeni na območju, kjer je z občinskimi akti ali lokalnim energetskega konceptom kot prednostni način ogrevanja stavb določeno daljinsko ogrevanje, razen če ti kotli niso namenjeni za daljinsko ogrevanje. Če je kot prednostni način ogrevanja določena uporaba zemeljskega plina, pa upravičenci do spodbud niso upravičeni do spodbud za zamenjavo kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli na lesno biomaso.

(3) Vgradnja kotlov na zemeljski plin ob istočasni priključitvi na sistem distribucije plina na območju, kjer je kot prednostni način ogrevanja določena uporaba zemeljskega plina, se lahko spodbuja z dodatnimi subvencijami države in občine.

(4) Občina za namen dodeljevanja subvencij zagotovi Eko skladu j.s. in ministrstvu, pristojnemu za energijo, podatke o meji območja iz 2. člena tega odloka, na parcelo natančno in podatke o mejah območij, kjer je kot prednostni način ogrevanja določeno daljinsko ogrevanje ali uporaba zemeljskega plina, prav tako na zemljiško parcelo natančno.

(5) Veliki zavezanci pridobijo podatke iz prejšnjega odstavka od Eko sklada j.s.

(6) Eko sklad j.s. pri potrditvi programa za izboljšanje energetske učinkovitosti iz predpisa, ki ureja zagotavljanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih upošteva določbe tega odloka.

5. člen

(kratkoročni ukrepi)

(1) Agencija za okolje Republike Slovenije (v nadaljevanju besedila: agencija) dnevno napoveduje možnost čezmerne onesnaženosti z delci PM₁₀ za prihodnje dni na območju iz 2. člena tega odloka.

(2) V primeru napovedane čezmerne onesnaženosti z delci PM₁₀ je priporočljivo, da posamezniki in pravne osebe prispevajo k zmanjšanju emisij z delci PM₁₀ tako, da:

- zmanjšajo ogrevanje stanovanjskih in poslovnih prostorov;
- uporabljajo goriva za ogrevanje prostorov, ki sproščajo nižje emisije delcev, če imajo to možnost;
- uporabljajo javni prevoz;
- zmanjšajo uporabo osebnih vozil;

- ne izvajajo dejavnosti na prostem, pri katerih se sproščajo večje količine delcev.

(3) O napovedani čezmerni onesnaženosti z delci PM_{10} iz prvega odstavka tega člena in o priporočilih iz prejšnjega odstavka agencija nemudoma obvesti občino ter sredstva javnega obveščanja.

6. člen

(podrobnejši program ukrepov)

(1) Na podlagi ukrepov iz priloge tega odloka Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) sprejme podrobnejši program ukrepov za tri koledarska leta, ki je finančno ovrednoten.

(2) Podrobnejši program ukrepov iz prejšnjega odstavka pripravi ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z občino in ga predloži vladi v sprejetje vsaka tri leta, najpozneje do 30. septembra tistega leta, v katerem se ta program izteče, za naslednja tri leta. Podrobnejši program ukrepov se sprejme po enakem postopku kot ta odlok.

(3) Če se v okolju bistveno spremenijo okoliščine, ki imajo pomemben in takojšen vpliv na kakovost zraka, ter bi ustrezen ukrep lahko prispeval k izboljšanju kakovosti zunanjega zraka, pa ni vključen v prilogo tega odloka, se podrobnejši program ukrepov iz prvega odstavka tega člena lahko dopolni s tem ukrepom.

7. člen

(program za analizo vzrokov onesnaženosti in spremljanje učinkov ukrepov)

(1) Agencija v sodelovanju z občino pripravi program za analizo vzrokov onesnaženosti in spremljanje učinkov izvajanja ukrepov za zmanjševanje onesnaženosti zraka.

(2) Program iz prejšnjega odstavka vsebuje:

- a) meritve ravni onesnaženosti ter kemično in elementno speciacijo delcev PM_{10} v zraku,
- b) emisijske evidence s primerno krajevno in časovno resolucijo za:
 - modeliranje disperzije delcev PM_{10} v zraku,
 - ugotavljanje sprememb emisij zaradi izvedenih ukrepov in drugih vzrokov in
 - pripravo scenarijev zmanjševanja emisij,
- c) kemično in elementno speciacijo značilnih virov delcev PM_{10} na območju občine za določanje prispevka virov z receptorskimi modeli,
- d) zajem in pripravo meteoroloških podatkov, ki bodo omogočali ustrezno analizo obdobj s preseženimi mejnimi vrednostmi delcev PM_{10} in modeliranje disperzije delcev PM_{10} v pogojih na območju občine,
- e) analizo obdobj s preseženimi koncentracijami delcev PM_{10} ob upoštevanju značilnosti virov in vremenskih razmer,
- f) modeliranje vpliva virov sedanjih emisij delcev PM_{10} na onesnaženost zraka z delci PM_{10} in modeliranje vpliva scenarijev emisij,
- g) določanje prispevka posameznih virov emisij na onesnaženost zraka z receptorskimi modeli in
- h) sintezo in celovito interpretacijo rezultatov analiz in modeliranja iz tega odstavka ter oceno učinkov izvajanja ukrepov.

(3) Pri ugotavljanju vpliva virov na onesnaženost zraka se ločeno določa prispevek virov iz območja največje obremenjenosti iz 2. člena tega odloka ter prispevek regionalnih virov in prispevek čezmejnega onesnaževanja.

(4) Agencija pripravi letno poročilo o izvajanju programa iz prejšnjega odstavka do 31. marca za preteklo leto.

8. člen

(noveliranje načrta)

Na podlagi analize spremljanja učinkov izvajanja ukrepov iz priloge tega odloka in drugih analiz iz prejšnjega člena tega odloka ter najboljših rešitev stanja tehnike in dobrih praks ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z drugimi ministrstvi in občino predlaga vladi spremembe in dopolnitve odloka najpozneje do konca leta 2016.

9. člen

(usklajevanje in nosilci ukrepov)

(1) Ukrepe usklajuje ministrstvo, pristojno za okolje.

(2) Nosilci ukrepov na državni ravni so ministrstva, pristojna za okolje, promet in energijo, in izvajalci obveznih državnih gospodarskih javnih služb, na občinski ravni pa organi občine ter izvajalci lokalnih gospodarskih javnih služb, kakor so določeni v prilogi tega odloka.

(3) Med nosilce ukrepov se štejejo tudi osebe, ki izvajajo dejavnosti varstva okolja, in povzročitelji obremenitve (pravne in fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost, ter posamezniki na območju občine).

10. člen

(čas izvajanja ukrepov)

Izvajanje ukrepov iz tega odloka in programa iz prvega odstavka 6. člena tega odloka traja najmanj, dokler kakovost zunanjega zraka tri koledarska leta zapored ne doseže mejnih vrednosti za delce PM₁₀, kakor so določene v predpisu, ki ureja kakovost zunanjega zraka.

11. člen

(podrobnejši program ukrepov za leta 2014, 2015 in 2016)

Podrobnejši program ukrepov zmanjševanja onesnaženosti z delci PM₁₀ se za leta 2014, 2015 in 2016 sprejme v treh mesecih po sprejetju tega odloka.

12. člen

(izvajanje kratkoročnih ukrepov in programa za analizo vzrokov onesnaženosti in spremljanje učinkov ukrepov)

Agencija začne napovedovati čezmerno onesnaženost z delci PM₁₀ iz prvega odstavka 5. člena tega odloka 1. januarja 2014. Agencija pripravi program iz prvega odstavka 7. člena tega odloka do 30. marca 2014, prvo sintezo in celovito interpretacijo rezultatov

analiz in modeliranja iz točke h) drugega odstavka 7. člena tega odloka do 31. avgusta 2015.

13. člen
(začetek veljavnosti)

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA 2012-2330-0272

Vlada Republike Slovenije
mag. Alenka Bratušek
predsednica

PRILOGA: Opis območja čezmerne onesnaženosti, analiza stanja onesnaženosti, viri onesnaževanja, vpliv virov onesnaženosti, ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti, odgovorni organi za izvajanje ukrepov

1. Opis območja čezmerne onesnaženosti

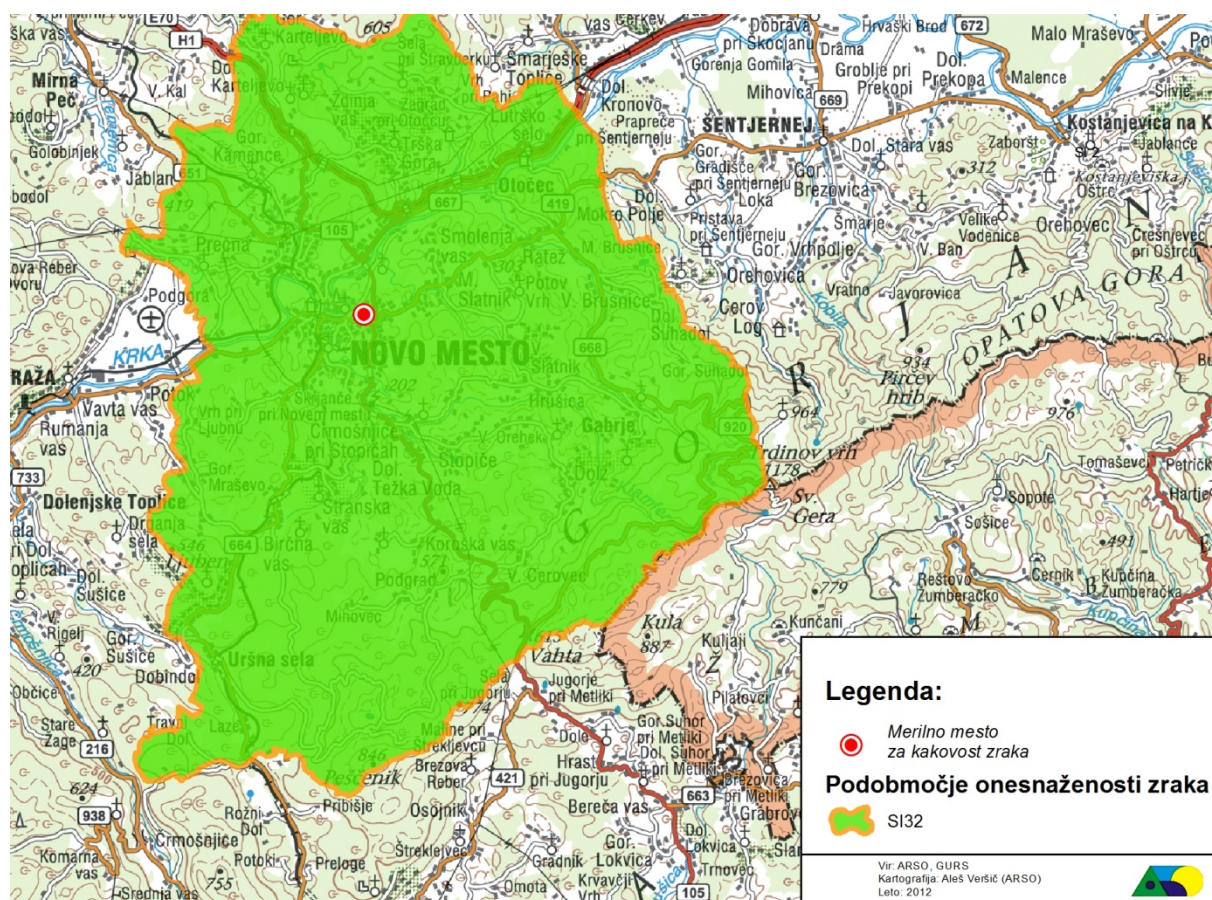
Območje SI3 (osrednja Slovenija brez Ljubljane) zajema območje od Gorenjske do Kočevja. Poseljenost območja SI3 je neenakomerna. Relief je hribovit.

V skladu s Sklepom o določitvi podobmočji zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 58/11) je bilo na območju SI3 zaradi obremenjenosti zraka z delci PM₁₀ določeno podobmočje SI32, ki obsega območje občine Novo mesto.

Površina območja je 236 km² s 36.182 prebivalci.

Območje SI 32 je podano na sliki 1.

Merilno mesto po tipu štejemo v mestno ozadje. Je na manjši vzpetini, obkroženo s stanovanjskimi hišami, zato je reprezentativno za širše območje mesta, kjer živi večina prebivalstva. Na kakovost zraka, predvsem na onesnaženost z delci, vplivata emisija iz individualnih kurišč v času kurilne sezone in industrija.

Slika 1. Zemljevid območja čezmerne onesnaženosti z delci PM₁₀ in merilno mesto

2. Raven onesnaženosti z delci PM₁₀

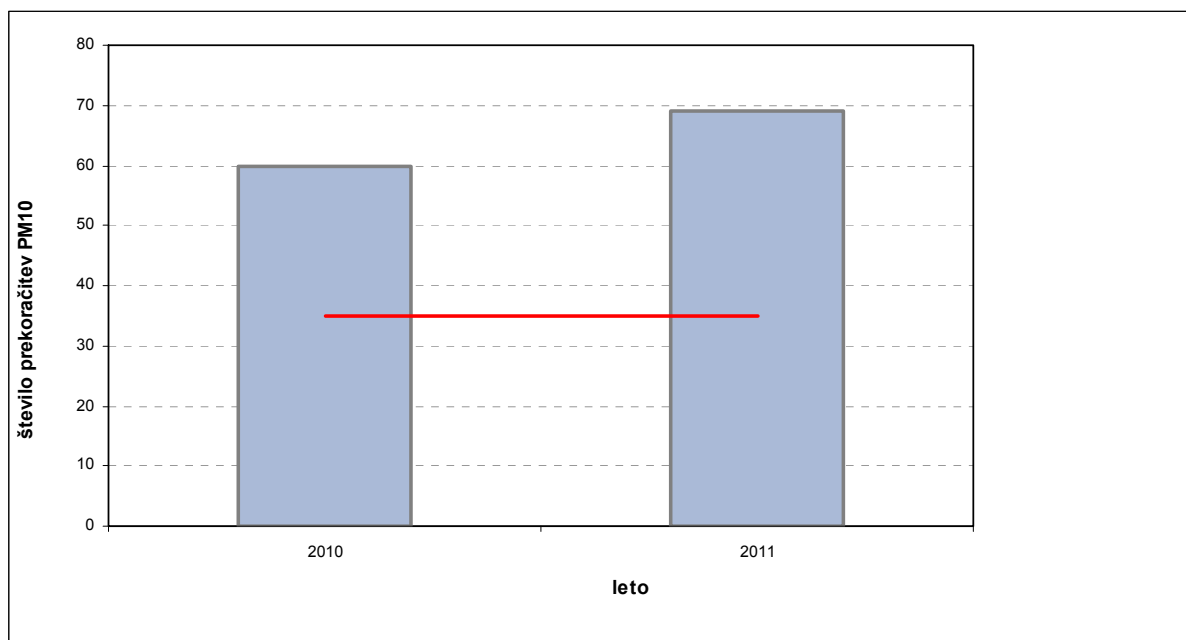
Meritve delcev PM₁₀ je agencija na tej lokaciji začela izvajati v začetku leta 2010.

Podatki o ravni onesnaženosti območja so podani na sliki 2: Število prekoračitev mejne dnevne koncentracije delcev PM₁₀ na merilnem mestu Novo mesto v letih 2010 in 2011 in na sliki 3: Povprečna letna koncentracije PM₁₀ na merilnem mestu Novo mesto v letih 2010 in 2011.

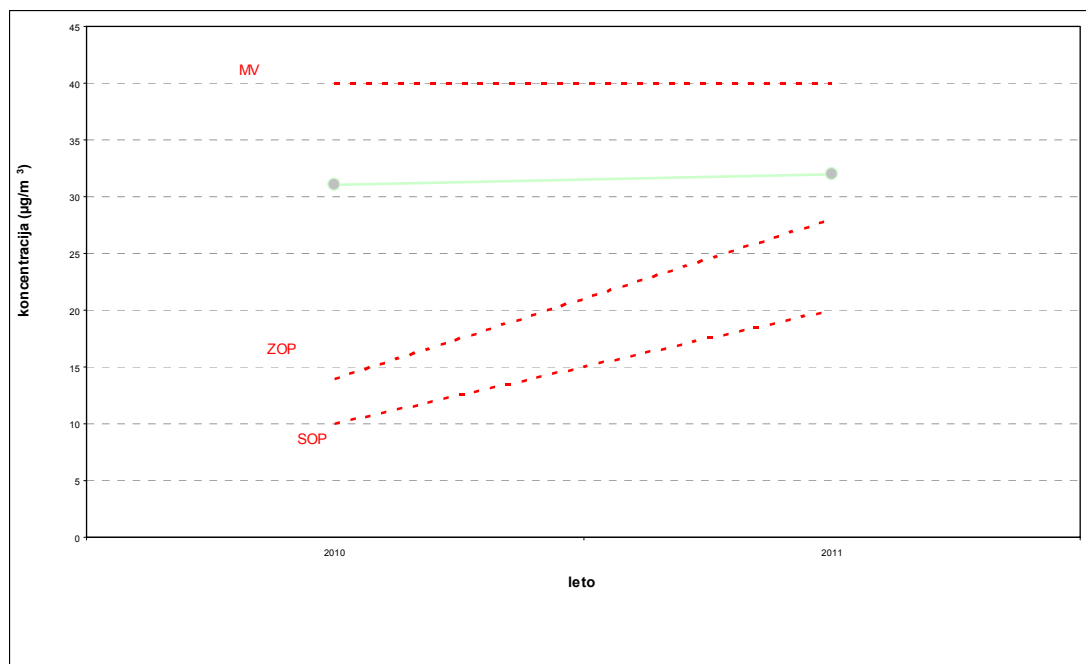
V omenjenem obdobju meritve predpisana mejna letna koncentracija ni bila presežena, presežen pa je bil zgornji ocenjevalni prag (ZOP).

Do preseganj mejne dnevne koncentracije prihaja izključno v zimskem obdobju leta (od oktobra do aprila), kar je povezano z nizkimi temperaturami, vplivom individualnih kurišč in temperaturno inverzijo in seveda z dodatnimi emisijami iz prometa in industrije.

V zadnjih dveh letih je opazno povečan vpliv individualnih kurišč. Gospodarska kriza je veliko prispevala k uporabi cenejših in s tem »nečistih« energentov, zlasti drv, premoga, biomase. Poleg tega se uporabljajo stare naprave s slabim toplotnim izkoristkom in preveč mokra drva.

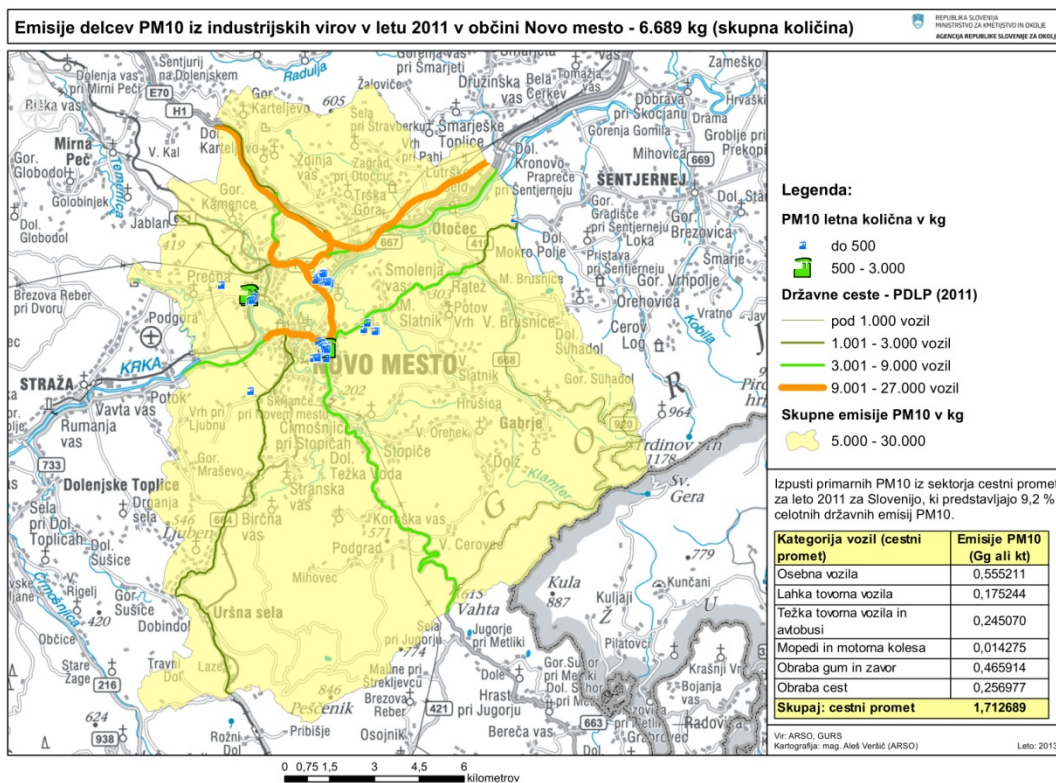
Slika 2: Število prekoračitev mejne dnevne koncentracije delcev PM₁₀

Slika 3: Povprečna letna koncentracija PM₁₀ (MV – mejna letna vrednost; SOP – spodnji ocenjevalni prag; ZOP – zgornji ocenjevalni prag)

3. Viri onesnaževanja

Viri emisij z izjemo industrije niso natančno določeni, predvideva pa se, da so glavni viri podobno kakor na drugih območjih promet in male kurilne naprave.

Slika 4: Kartografski prikaz emisij delcev PM₁₀ industrije in prometnih obremenitev državnih cest v letu 2011.

4. Vpliv virov na onesnaženost zraka

Glede na to, da meritve na merilnem mestu Novo mesto potekajo šele od leta 2010, opredelitve virov še niso opravljene. Dodatne analize za to lokacijo so predvidene v letu 2013, prvo poročilo in opredelitev virov delcev PM_{10} je torej pričakovati v prvi polovici leta 2014.

Glede na to, da so trendi na vseh merilnih mestih po Sloveniji enaki, Agencija za okolje Republike Slovenije (v nadaljevanju besedila: agencija) strokovno ocenjuje, da so viri delcev PM_{10} podobni kakor na drugih podobnih lokacijah. Lahko pride do odstopanja pri deležu individualnih kurišč, ker je merilno mesto Novo mesto locirano znotraj naselja hiš, ki so izključno vezane na lasten način ogrevanja in večinoma uporabljajo les.

Na podlagi zgornjih predpostavk agencija meni, da gre za naslednje vire: individualna kurišča, industrija, sekundarni delci (transport) in promet. Do konkretne analize virov agencija ne more podati odstotkovne ocene posameznega vira.

V splošnem agencija za Slovenijo ocenjuje, da znaša prispevek virov, ki niso lokalni približno eno tretjino izmerjenih ravni delcev PM_{10} .

5. Ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti in odgovorni organi za izvajanje ukrepov

5.1 Ukrepi na področju spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije

5.1.1 Priključevanje objektov na plinovodno omrežje in mikro sistemi daljinskega ogrevanja

5.1.1.1 Priključevanje objektov na plinovodno omrežje

Občina že zagotavlja možnost priključevanja objektov na plinovodno omrežje na večini območja največje obremenjenosti. Občina je v svojih aktih določila območja, na katerih se kot prednostno določi ogrevanje z zemeljskim plinom.

Koncesionar distribucijskega omrežja za oskrbo z zemeljskim plinom izvede širjenje plinskega omrežja v skladu s koncesijsko pogodbo in usmeritvami občine in vodi evidenco izvedenih priključitev objektov.

Nosilca ukrepa: občina, koncesionar distribucijskega omrežja za oskrbo z zemeljskim plinom.

5.1.1.2 Opredelitev možnosti in spodbujanje mikro sistemov za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso (DOLB) v primestnih naseljih in vaseh

V primestnih krajevnih skupnostih je vzpostavljanje mikro sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso ukrep, ki zaradi nadomestitve obstoječih, večinoma zastarelih ogrevalnih naprav prispeva k izboljševanju kakovosti zunanjega zraka. Občina določi nekatera območja, kjer je smiselna izgradnja mikro sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso in spodbujala aktivnosti, ki bodo pripomogle k izgradnji sistemov.

Cilj je, da bi do leta 2015 v občini vzpostavili najmanj en mikro sistem daljinskega ogrevanja na lesno biomaso.

5.1.2 Ukrepi na področju zamenjave naprav za ogrevanje gospodinjstev

5.1.2.1 Dodatno spodbujanje zamenjav obstoječih kurilnih naprav z ustreznimi kurilnimi napravami in drugimi načini ogrevanja z obnovljivimi viri energije z nizko stopnjo emisij PM₁₀ na območju največje obremenjenosti

Zastarele kurilne naprave za ogrevanje gospodinjstev so eden glavnih virov onesnaževanja zraka.

Da bi spodbudili pospešeno zamenjavo zastarelih kurilnih naprav, ki jih ni mogoče nadomesti z napravami na zemeljski plin, s sodobnejšimi varnejšimi in varčnejšimi (energetska učinkovitost novih kurilnih naprav je najmanj 90 %) in hkrati upoštevali cilje za povečanje deleža obnovljivih virov v energetske bilanci na državni ravni, sev okviru razpisov države za spodbujanje vgradnje sodobnih kurilnih naprav na obnovljive vire energije in toplotnih črpalk z nizko stopnjo emisije PM₁₀ za ogrevanje določijo ugodni pogoji. Deležu spodbud, ki veljajo za območje celotne države, se dodajo sredstva države.

Vgradnja kotlov na zemeljski plin ob istočasni priključitvi na sistem distribucije plina na območju, kjer je kot prednostni način ogrevanja določena uporaba zemeljskega plina, se lahko spodbuja z dodatnimi subvencijami države in občine.

Nosilka: država.

5.1.2.2 Izobraževanje in vzpostavitev posebnega spletnega mesta za umno uporabo lesne biomase kot goriva v malih kurilnih napravah

Ministrstvo, pristojno za okolje, vzpostavi, vzdržuje in izboljšuje spletno mesto za umno uporabo lesne biomase kot goriva v malih kurilnih napravah.

Za uspešno izrabo informacij s spletnega mesta se izvaja promocija spletnega mesta in se informacije sporočajo gospodinjstvom tudi na druge načine. Občina pred vsako kurilno sezono na krajevno primeren način oglašuje spletno mesto in v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za okolje, po svoji oceni na podlagi informacij s spletnega mesta v gospodinjstva dostavlja ustrezna tiskana gradiva.

Ministrstvo pred začetkom kurilne sezone in v času povečanih možnosti za slabšo kakovost zunanjega zraka sporoči informacijo o pomembnosti pravilne uporabe lesne biomase kot goriva.

Nosilki ukrepa: država, občina.

5.1.2.3 Prepoved uporabe premoga v malih kurilnih napravah

Država in občina proučita ukrep prepovedi uporabe premoga v malih kurilnih napravah na prekomerno onesnaženem območju, da bi preprečili ponovno širšo uporabo premoga.

Nosilki ukrepa: država, občina.

5.1.2.4 Izvajanje poostrenega nadzora nad kurjenjem odpadkov v malih kurilnih napravah

Občina izvaja izobraževanje uporabnikov o škodljivosti kurjenja z neustreznimi gorivi v malih kurilnih napravah v okviru smernic in gradiv, ki jih zagotovi država. Država izvaja poostren nadzor nad kurjenjem gorljivih odpadkov v malih kurilnih napravah. Država poveča učinkovitost delovanja dimnikarske službe za izvajanje tega ukrepa in izboljša sistem za izvedbo ukrepa.

Nosilci ukrepa: koncesionar dimnikarskih storitev, občina, država.

5.1.3 Horizontalni ukrepi

5.1.3.1 Lokalni energetske koncepti

Občina pri prenovi lokalnega energetskega koncepta med glavne usmeritve dokumenta vključi zahteve za učinkovitejše varstvo zraka. Lokalni energetske koncept mora temeljiti na učinkoviti rabi energije, pri zmanjšanju potreb pri oskrbi z energijo pa mora imeti prednost ogrevanje brez emisij PM₁₀.

Za izvajanje lokalne energetskega koncepta občina določi energetskega upravitelja, njegove naloge in način delovanja.

Nosilka ukrepa: občina.

5.1.3.2 Informiranje in spodbujanje zmanjševanja toplotnih izgub stavb

Z zmanjševanje toplotnih izgub stavb se zmanjšuje potreba po toploti za ogrevanje in sorazmerno tudi emisije zaradi ogrevanja. Energetska sanacija stavb je glavni dolgoročni ukrep za zmanjšanje onesnaževanja zraka. Aktivnosti Energetsko svetovalne službe »ENSJET« se okrepijo in nadgradijo, občina pa občane informira o možnosti in koristnosti uporabe energetskega nasvetov. Občina dodatno informira občane o nepovratnih sredstvih in kreditih, ki jih Eko sklad j. s. v okviru svojih dejavnosti namenja v ta namen. Občina tudi spodbuja uvajanje energetske izkaznice stavb na svojem območju. Deležu spodbud, ki veljajo za območje celotne države, se dodajo sredstva države in občin.

Na območju občine je energetska sanacija večstanovanjskih zgradb ena od ključnih prednostnih nalog.

Izvede se energetski pregled največjih javnih objektov mesta in se na podlagi analiz zanje pripravi poseben načrt energetske sanacije s prednostno izvedbo sanacije.

Država v sodelovanju z občino spodbuja vključevanje zasebnih investitorjev v izvajanje ukrepov energetske prenove večstanovanjskih zgradb (energetsko pogodbeništvu).

Nosilki ukrepa: občina, država.

5.1.3.3 Natančna evidenca malih kurilnih naprav

Izvajalci dimnikarske javne službe vzpostavijo in sporočijo evidence kurilnih naprav in izmerjenih vrednostih emisij dimnih plinov (vrsta, tip, starost, moč kurilne naprave, rezultati meritev dimnih plinov, vrsta goriva, vlažnost drv itd.). V ta namen ministrstvo, pristojno za okolje, zagotovi ustrezne enotne obrazce in programsko opremo ter določi skrbnika evidenc, ki se bodo vzpostavile za celotno Slovenijo. Država izvede povezljivost evidenc o nepremičninah Geodetske uprave Republike Slovenije ter evidenc o energetskih izkaznicah stavb in evidenc dovoljenih rekonstrukcij in novogradenj kurilnih naprav.

Nosilci ukrepa: država, izvajalci dimnikarske javne službe.

5.1.3.4 Analiza možnosti energetske izrabe termalne vode

V občini so izviri termalne vode, kar obeta možnost izrabe geotermalne energije. Predvidena je izdelava analize o možnostih izrabe geotermalne energije za ogrevanje stavb, s čimer bi lahko zmanjšali emisije delcev zaradi ogrevanja.

Nosilki ukrepa: občina, država.

5.2 Ukrepi na področju prometa

5.2.1 Spodbujanje trajnostnega prevoza na ravni mesta

Občina po svoji presoji pripravi celovito prometno študijo z elementi trajnostne mobilnosti, ki bo zagotovila strokovne podlage za prostorsko načrtovanje in urejanje prometa na območju mesta.

Občina v svoje akte in programe na področju prometa v skladu s finančnimi in prostorskimi možnostmi vključi naslednje prednostne ukrepe:

- spodbujanje kolesarjenja tudi z umestitvijo novih kolesarskih stez in peš prometa,
- predlagane nove poti javnega potniškega prometa (v nadaljnjem besedilu: JPP),
- urejanje mirujočega prometa.

Nosilka ukrepa: občina.

5.2.2 Izboljšanje mestnega potniškega prometa

Občina izboljša učinkovitost mestnega potniškega prometa z naslednjimi ukrepi:

- prenovitev mestnega potniškega prometa s ponovno določitvijo prog in povečanjem pogostnosti voženj, zlasti ob prometnih konicah (obprihodu in odhodu delavcev in šolajoče mladine),
- v sodelovanju s sosednjimi občinami pregled voženj v primestnem in medkrajevnem prometu in usklajevanje obeh vrst prometa (možnost podaljševanja obeh vrst prog obeh).

Nosilki ukrepa: občina, država.

5.2.3 Uvajanje vozil na stisnjeni zemeljski plin in vozil brez ali z zelo nizko stopnjo emisij delcev

Občina vzpostavi pogoje, da zasebni investitorji vzpostavijo tržno oskrbo s stisnjenim zemeljskim plinom za uporabo vozil na stisnjeni zemeljski plin.

Izvajalci javnih služb začnejo uporabljati vozila na stisnjeni zemeljski plin. Država in občina v okviru svojih pristojnosti vzpostavljata ugodnejše pogoje za vozila na stisnjeni zemeljski plin, država pa preuči možnost finančnega ali davčnega vzpodbujanja rabe vozil brez ali z zelo nizko stopnjo emisij delcev.

Nosilki ukrepa: občina in država.

5.2.4 Zagotovitev parkiranja koles na železniških postajališčih

Občina zagotovi izgradnjo in ureditev nadstrešnice na pomembnih avtobusnih postajah za parkiranje koles ter uredi parkirišča za kolesa pred najbolj obiskanimi javnimi stavbami v mestu. Upravljavec železniških postaj zagotovi nadstrešnice za parkiranje koles.

Nosilca ukrepa: občina in upravljavec železniških postaj.

5.2.5 Nadgraditev obstoječih postaj/postajališč JPP glede prometne varnosti in standardov kakovosti storitev JPP

Občina zagotovi izboljšanje povezav pločnikov do avtobusnih postajališč in ureditev varnih dostopov.

Nosilka ukrepa: občina.

5.2.6 Urejanje javnega potniškega prometa

Ob obnovi voznega parka izvajalca JPP se pospešeno izvaja zamenjava vozil, ki ustrezajo standardu najmanj EEV. Ukrep subvencionira država.

Izvede se pilotni projekt enotna vozovnica, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za promet.

Za povečevanje deleža javnega potniškega prometa se vozni red prilagodi z možnostjo povečanja pogostnosti odhodov mestnih, primestnih in medkrajevnih avtobusov.

Posebna pozornost se nameni povezavam naselij z železniškimi postajami za večjo mobilnost dnevnih migrantov, pri čemer je treba zagotoviti večjo točnost in zanesljivost železniškega prometa. Vozni redi in povezave rednih in šolskih prog prevozov se dodatno uskladijo.

Nosilki ukrepa: občina, država.

5.2.7 Spodbujanje izdelave mobilnostnih načrtov in trajnostne mobilnosti

Subjekti javnega sektorja in gospodarstva na območju občine za svoje potrebe izdelajo mobilnostne načrte, v katerih določijo ukrepe za povečanje trajnostne mobilnosti:

- odgovorno rabo avtomobila, portal za dogovore o skupnih vožnjah,
- spodbujanje hoje značrti pešpoti, službenim dežnikom, garderobami,
- spodbujanje kolesarjenja z varnimi kolesarnicami, službenim kolesom, kolesarju prijaznim delovnim mestom,
- spodbujanje uporabe JPP z informacijami o povezavah, potovalnim načrtom,
- zmanjševanje potovalnih potreb z delom na domu, gibljivim delovnim časom, telekonferencami,
- drugi ukrepi na predlog nosilca naloge.

V letih 2013 in 2014 ta načrt izdelajo subjekti javnega sektorja (občine, državni organi in drugi subjekti javnega sektorja) ter gospodarstva.

Ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministrstvi do konca leta 2013 pripravi enotne usmeritve za izdelavo načrtov z vzorcem načrta in ga pošlje vsem subjektom javnega in gospodarskega sektorja na območju občine.

Občina načrte izdela do konca leta 2013, državni organi in drugi subjekti javnega sektorja ter gospodarstva pa do konca leta 2014.

Državni organi in drugi subjekti javnega sektorja ter gospodarstva na območju občine morajo medsebojno uskladiti ukrepe iz svojih načrtov.

Državni organi in drugi subjekti javnega sektorja ter gospodarstva izvajanje ukrepov iz načrta intenzivirajo tako, da se bo načrt v celoti izvajal najmanj do konca leta 2015.

Občina izvaja promocijo ukrepov za zmanjševanje emisij delcev iz prometa.

Nosilci ukrepa: občina, država, posamezni subjekti javnega sektorja in gospodarski sektor.

5.2.8 Preusmeritev tovarnega prometa na železnico

Zaradi večjega števila tovarnega prometa, ki ga uporabljajo predvsem večji industrijski obrati, ki delujejo v industriji, se ocenjuje, da so emisije prahu iz tovarnega cestnega prometa dokaj visoke, zato jih je treba znatno zmanjšati. Preučijo se možnosti, da se večji del tovarnega prometa preusmeri na železnico.

Nosilci ukrepa: država, občina, izvajalci gospodarskih dejavnosti, ki imajo svoje obrate na območju občine, in Gospodarska zbornica Slovenije.

5.2.9 Izboljšanje cestne infrastrukture

Država pospeši izgradnjo ceste, načrtovane z državnim prostorskim načrtom "3. razvojna oč jug", rekonstrukcija križišča Belokranjske ceste, obvoznica Regrca vas.

Nosilka ukrepa: država.

5.2.10 Ukrepi za zmanjšanje emisij zaradi zimskega posipanja cest

Ceste se bodo v čim večji meri plužile, da bo manjša potreba po posipanju. Ceste se bo posipalo le s soljo (natrijevim kloridom) oziroma s soljo z dodatki kalcijevih in magnezijev kloridov. Posipanje z drobljenimi kamnitimi agregati je dopustno samo v izjemnih primerih posebnih vremenskih situacij. Ti izjemni primeri se opredelijo v planih zimske službe. Navedeno velja tudi za posipanje površin za pešce. Posip s kamnitimi agregati se še vedno dopusti na malo ali zelo malo obremenjenih cestah z nižjega reda strmimi nakloni izven naselij in na makadamskih voziščih, kjer bi drugačen način zimskega vzdrževanja povzročal prevelike težave pri odvijanju prometa. Ti odseki cest morajo biti opredeljeni v planih zimske službe.

5.2.11 Poostren nadzor nad izvajanjem predpisa, ki ureja nalaganje in pritrjevanje tovora v cestnem prometu

Država izvaja poostren nadzor nad izvajanjem predpisa, ki ureja nalaganje in pritrjevanje tovora v cestnem prometu.

Nosilka ukrepa: država.

5.3 Ukrepi na drugih področjih

5.3.1 Izvajalci gospodarskih dejavnosti

Nosilci ukrepov: izvajalci gospodarskih dejavnosti, ki imajo svoje obrate na območju občine.

5.3.1.1 Uveljavitev sistema ravnanja z okoljem

Izvajalci gospodarskih dejavnosti izvedejo usposabljanje za uveljavitev sistema ravnanja z okoljem v vseh podjetjih, ki vključuje pripravo načrta za usposabljanje, organizacijske prilagoditve in investicije.

5.3.1.2 Zmanjševanje ubežnih emisij

Izvajalci gospodarskih dejavnosti pripravijo program za zmanjševanje ubežnih emisij, v katerem ugotovijo njihov vzrok in izvedejo ukrepe za njihovo zmanjšanje.

5.3.1.3 Spodbujanje tehnologij BAT

Izvajalci gospodarskih dejavnosti v okviru BAT spodbujajo tehnologije, ki najmanj obremenjujejo zrak z delci PM₁₀.

5.3.1.4 Zmanjševanje prašenja pri prevozu sipkega tovora

Izvajalci gospodarskih dejavnosti zagotavljajo prevoz sipkega tovora v pokritih tovornjakih ali cisternah.

Pri pretovoru trdnih snovi je potrebno:

- popolno ali v pretežni meri zaprtje prostorov, kjer se izvaja pretovor;
- odesavanje lijakov na presipnih mestih;
- uporaba učinkovitih sistemov filtriranja in zbiranja delcev iz ubežnih emisij (filtri);
- kontrolirano delovanje odesovalnih naprav;
- uporaba vetrobranov pri pretovoru na odprtem;
- prepoved pretovora pri visokih hitrostih vetra (določiti mejo v m/s);
- prilagajanje višine iztresa spreminjajoči se višini nasutja;
- prašenje – megličenje z vodo na izstopnih odprtinah in v zbirnih lijakih.

Izvajalci gospodarskih dejavnosti zagotavljajo kontrolirano izvajanje pretovora sipkega tovora v cisterne, s čimer se zmanjšajo enkratni izpusti sipkega tovora v okolico. Zagotavljajo se tudi naslednje aktivnosti:

- prekrivanje transportnih tokov sipkih tovorov;
- zapiranje strojev in druge opreme za obdelavo trdnih snovi (mletje, mešanje);
- tesnjenje mest, kjer lahko nastane ubežna emisija.

Država izvaja poostren nadzor.

Dodatna nosilka ukrepa: država.

5.3.1.5 Zmanjševanje prašenja deponij, gradbišč in vozni površin podjetij

Izvajalci gospodarskih dejavnosti proučijo in uporabljajo nove metode koagulacije, ki zagotavljajo učinkovito zmanjševanje prahu.

Izvajalci gospodarskih dejavnosti izvajajo pranje gum v vseh primerih, kadar bi to dodatno obremenilo zrak z delci.

Izvajalci gospodarskih dejavnosti zagotavljajo sistem vlaženja deponij peska in trdnih snovi na odprtih skladiščih in dvoriščih; v primeru daljše suše zagotavljajo mokrenje huje obremenjenih dvorišč. Priporoča se zviševanje vlažnosti materialov v primerih, kadar to ne vpliva na kakovost proizvoda.

Država izvaja poostren nadzor.

Dodatna nosilka ukrepa: država.

5.3.1.6 Zaščita površin z različnimi materiali, ki so odprti

Izvajalci gospodarskih dejavnosti zaščitijo in preprečujejo odnašanje prašnih delcev z vseh odprtih površin zemljišč. Država izvaja poostren nadzor.

Dodatna nosilka ukrepa: država.

5.3.2 Zmanjševanje prašenja na peskokopih in kamnolomih

Država poostri nadzor nad delovanjem obstoječih kamnolomov in peskokopov ter nad nezakonitimi peskokopi in kamnolomi. Na podlagi inšpekcijskega nadzora se zagotovi izvajanje potrebne sanacije tudi v manjših peskokopih.

Dodatna nosilka ukrepa: država.

4.3.3 Ozelenitev mesta

Na površine rastlin se absorbirajo delci in na ta način pripomorejo k znižanju koncentracij PM10 v zraku. Rastline absorbirajo tudi druga onesnaževala, kakor so dušikovi oksidi in ozon, in tako prispevajo k izboljšanju kakovosti zraka. Zelene površine prispevajo tudi k zmanjševanju mestnega toplotnega otoka, izboljšajo mikro klimo in so eden izmed ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam. Obstoječe zelene površine v mestu se varujejo, hkrati pa se pri načrtovanju novih zelenih površin upošteva njihov pomen za kakovost zraka tako pri obsegu novih zelenih površin kakor tudi pri izbiri vrst zasajenih rastlin.

5.3.4 Izobraževanje in ozaveščanje

5.3.4.1 Vzpostavitev posebnega spletnega mesta za kakovost zraka

Ministrstvo, pristojno za okolje, vzpostavi spletno mesto za kakovost zraka z naslednjimi vsebinami:

- pomen kakovosti zraka;
- pomen čistega zraka za zdravje;
- letni podatki o preteklih emisijah ter temeljne značilnosti teh emisij časovno (analize, trendi itd.) in podatki o učinkih ukrepov;
- viri emisij po skupinah (male kurilne naprave, promet, industrija in drugi viri),
- ukrepi za izboljšanje kakovosti zraka, ki jih lahko v vsakodnevem življenju izvajajo posamezniki in gospodinjstva;
- kratkoročni ukrepi, ki so predvideni v primeru, da gre za nekajdnevno zaporedno in visoko preseganje mejnih vrednosti;

- dostop do tega odloka;
- povezave na druga spletna mesta s področja vsebin kakovosti zraka (EU, organizacije civilne družbe s področij kakovosti zraka, evropska mesta in regije);
- kontaktni podatki.

Za uspešno uporabo informacij s spletnega mesta se izvaja promocija spletnega mesta in se informacije sporočajo gospodinjstvom tudi na druge načine.

Nosilka ukrepa: država.

5.3.4.2 Izvajanje stalne medsektorske socialno-ekonomske analize kot podlage za načrtovanje ukrepov

Ministrstvo, pristojno za okolje, izvaja stalno medsektorsko sociološko-ekonomsko analizo o socioloških, ekonomskih in drugih okoliščin ter pogojih za ravnanje ljudi in gospodinjstev glede kakovosti zraka. Na podlagi rezultatov analize je treba letno čimbolj natančno načrtovati uporabo virov za izboljšanje kakovosti zraka in za spremembe načrtov za kakovost zraka.

Nosilka ukrepa: država.

5.3.4.3 Izobraževanje in ozaveščanje o kakovosti zunanjega zraka

Ministrstvo, pristojno za okolje, in občina skupaj izvedeta akcijo izobraževanja in ozaveščanja javnosti o kakovosti zraka in o tem odloku takoj po sprejetju tega odloka.

Nosilki ukrepa: država, občina.

5.3.5 Zmanjševanje ognjemetov na območju mestne občine

Občina izvede ozaveščanje prebivalstva o škodljivem vplivu ognjemetov na onesnaženost zraka s PM₁₀.

Nosilka ukrepa: občina.

5.3.6 Ozelenitev (zatravitev in/ali pogozditev) vseh odprtih površin, ki niso v uporabi

Lastniki zemljišč zatravijo ali pogozdijo vse površine, ki so iz kakršnih koli vzrokov odprte, razen kmetijskih obdelovalnih površin.

Nosilka ukrepa: država (inšpektor za prostor, kmetijstvo ali gozdarstvo).

5.3.7 Vključitev zagotavljanja kakovosti zraka v občinske akte

Občina zagotovi vključitev zagotavljanja kakovosti zraka v svoje akte tako, da načrtovanje in izvajanje aktov zajemata tudi ukrepe za boljšo kakovost zunanjega zraka iz tega odloka in drugih predpisov, ki vplivajo na kakovost zraka.

Nosilka ukrepa: občina.

5.3.8 Drugi dodatni ukrepi industrije

Industrija glede na svoje zmožnosti v zvezi z energetiko opravi analizo toplotnih izgub svojih zgradb in na tej podlagi izvede toplotno izolacijo stavb.

Na področju prometa vsa večja podjetja pripravijo mobilnostne načrte, jih medsebojno po potrebi uskladijo in jih začnejo izvajati že v letu 2014.

5.4 Kratkoročni ukrepi

Kratkoročni ukrepi se izvajajo zaradi skrajšanja obdobj, ko so presežene dnevne mejne vrednosti PM_{10} v zunanjem zraku. Kratkoročni ukrepi vsebujejo priporočila občanom in institucijam, da v okviru svojih možnosti začasno zmanjšajo emisije delcev pri uporabi prometnih sredstev in kurilnih naprav za ogrevanje ter drugih naprav, ki emitirajo večje količine delcev.

Ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z mestno občino pripravi zloženko s priporočili občanom za zmanjševanje emisij PM_{10} med obdobji prekomerne onesnaženosti s PM_{10} , vključno s priporočili o ravnanju v času prekomerne onesnaženosti za zmanjševanje vplivov na zdravje. Zloženka vsebuje tudi druge informacije o onesnaženosti zraka na območju mestne občine.

Nosilci ukrepa: občina, država, povzročitelji obremenitve.

6. Drugi podatki

V skladu s 1.10 točko priloge 7 Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11) so vsi razpoložljivi podatki ali njihovi viri, ki niso vsebovani v tem odloku objavljeni na spletni strani ministrstva, pristojnega za okolje (http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/zrak/).

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo predpisa)

Pravna podlaga za sprejetje načrta za kakovost zraka je Uredba o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11), ki v prvem odstavku 15. člen določa:

"Vlada sprejme načrt za kakovost zraka na določenih območjih, podobmočjih ali v aglomeracijah, če ravni onesnaževal v zraku presežejo katero koli mejno ali ciljno vrednost iz priloge 2 in priloge 3 te uredbe ter sprejemljivo preseganje mejnih vrednosti iz priloge 3 te uredbe, razen če so mejne vrednosti presežene zaradi resuspenzije delcev po zimskem posipanju ali soljenju cest iz prejšnjega člena."

Poleg navedenega je pravna podlaga tudi 24. člen Zakona o varstvu okolja v zvezi s sprejemanjem ukrepov v degradiranem okolju.

2. Rok za izdajo predpisa, ki ga določa zakon

Rok za pripravo načrta določa šesti odstavek 15. člena Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11), in sicer:

"Minister predloži načrt za kakovost zraka Evropski komisiji najpozneje dve leti po koncu leta, v katerem je bilo zabeleženo prvo preseganje."

3. Splošna obrazložitev v zvezi s predlogom predpisa, če je potrebna

Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto je pripravljen na podlagi 24. člena Zakona o varstvu okolja in predpisa, ki ureja kakovost zunanjega zraka. Na območju občine so presežene dnevne mejne vrednosti ravni PM_{10} v zraku. Namen načrta za kakovost zraka je v skladu s predpisom, ki ureja kakovost zunanjega zraka, z ukrepi zagotoviti skladnost z mejnimi vrednostmi.

Odlok določa:

- območje, ki je zaradi čezmerne onesnaženosti zraka s PM_{10} uvrščeno v razred največje obremenjenosti,
- ukrepe za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM_{10} ,
- spremljanje učinkov izvajanja, spremembe in čas izvajanja ukrepov,
- odgovorne organe za pripravo in izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka,
- obveznost priprave podrobnejšega programa ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM_{10} ,
- program za analizo vzrokov onesnaženosti in spremljanje učinkov ukrepov.

Odlok vsebuje več kakor 40 ukrepov, ki so razvrščeni v tri stebre:

- ukrepi na področju spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije;
- ukrepi na področju prometa;
- ukrepi na drugih področjih.

4. Predstavitev presoje posledic na posamezna področja, če te niso bile celovito predstavljene v predlogu zakona

Izvajanje načrta za kakovost zraka bo bistveno izboljšalo kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto in s tem ublažilo tudi čezmerne posledice za zdravje ljudi. Ukrepi se dopolnjujejo z blaženjem podnebnih sprememb in podpirajo cilje na področju energetike. Za izvajanje načrta bodo potrebna sredstva iz državnega proračuna, a bo zaradi dodatne pritegnitve sredstev občanov in gospodarskih subjektov doseglo večstranske učinke. Menimo, da bodo socialni učinki izvajanja programa pozitivni.

5. Izjava o skladnosti predloga predpisa s pravnimi akti Evropske unije in primerjalna preglednica, če gre za prenos direktive.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Odlok vsebuje več kakor 40 ukrepov, ki so razvrščeni v tri stebre:

- ukrepi na področju spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije
- ukrepi na področju prometa,
- ukrepi na drugih področjih.

Ukrepi na področju učinkovite rabe energije in spodbujanja obnovljivih virov energije so usmerjeni predvsem v zmanjševanje emisij zaradi ogrevanja stavb. Spodbuja se pospešena zamenjava zastarelih kurilnih naprav na območjih, kjer gostota odjema ni primerna za daljinsko ogrevanje in mikro sisteme za daljinsko ogrevanje v manjših strnjenih zaselkih. Spodnija se tudi prenova toplotnega ovoja stavb, s katero je mogoče doseči manjšo porabo energije za ogrevanje in zato tudi manjše emisije. Posebna pozornost je namenjena tudi izobraževanju občanov o pravilni uporabi kurilnih naprav in ustrezni pripravi lesne biomase. Pri ukrepih se upošteva dopolnjevanje z blaženjem podnebnih sprememb.

Na področju prometa so predvideni ukrepi namenjeni predvsem spodbujanju javnega potniškega prometa in nemotoriziranih oblik prometa, da bi zmanjšali individualni osebni motorni promet, ki bolj onesnažuje. Predvideni so tudi ukrepi za umirjanje prometa.

Predvideni so tudi kratkoročni ukrepi, s katerimi bi v času s prekoračenimi mejnimi vrednostmi skušali skrajšati trajanje tega časa. Odlok predvideva le priporočila za ravnanje povzročiteljev obremenitev, kar pa se lahko ob spremembah odloka nadgradi.

Obseg izvajanja ukrepov in potrebna sredstva državnega in občinskih proračunov se bodo določala triletno v okviru podrobnejših načrtov ukrepov.

Učinki izvajanja ukrepov se bodo določali v okviru programa, ki ga bo pripravila in izvajala Agencija za okolje Republike Slovenije. Na podlagi teh rezultatov bodo do konca leta 2016 pripravljene spremembe odloka, ukrepi v njem pa bodo dopolnjeni. Predvsem pa bo na strokovnih podlagah mogoče natančneje določiti obseg in intenzivnost izvajanja ukrepov, potrebnih za zadostitev skladnosti z mejnimi vrednostmi, če do takrat še ne bodo dosežene.